

JAK PRACOVALA STB?

PRACOVNÍ LIST

1. SMĚRNICE PRO PRÁCI S TAJNÝMI SPOLUPRACOVNÍKY

Pročtěte si texty směrnic a odpovězte na otázky.

SMĚRNICE Z ROKU 1962 (KRÁCENO)

Úvod

Důležitou stránkou práce státní bezpečnosti je preventivně výchovná činnost, jako forma uskutečňování výchovné funkce socialistického státu. Pomocí preventivně výchovných opatření musí státní bezpečnost pomáhat upevňovat a rozvíjet socialistické vztahy. [...] Její činnost musí napomáhat k překonávání všech pozůstatků minulosti v myšlení lidí, které mají svůj výraz v porušování socialistické zákonnosti a norem socialistického soužití.

Článek I

Tajní spolupracovníci jsou důležitými pomocníky státní bezpečnosti v boji proti cizím rozvědkám, jejich vnitřním pomahačům a protispolečenským živlům. Jsou hlavním prostředkem při plnění operativních úkolů. [...] Nejdůležitějším obsahem činnosti operativních pracovníků státní bezpečnosti je práce s tajnými spolupracovníky.

Článek 2

Tajné spolupracovníky státní bezpečnosti rozlišujeme na:
agenty
informátory
rezidenty
majitele konspiračních nebo propůjčených bytů

Zdroj: Rozkaz ministra vnitra č. 13 – „Směrnice pro agenturně operativní práci Státní bezpečnosti“ z 16. 5. 1962, dostupné online: https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/smernice/rmv_13_1962.pdf

SMĚRNICE Z ROKU 1978 (KRÁCENO)

Článek 3

Agent je tajný spolupracovník, který plní úkoly při odhalování, rozpracování a dokumentování protistátní trestné činnosti a úkoly směřující k předcházení a zabránění této trestné činnosti.

Článek 36

Tajní spolupracovníci jsou získáváni:
na základě ideových pohnutek
na základě výhod
na základě kompromitujících skutečností.

Článek 39

Mezi hmotné výhody může patřit pravidelný plat, hmotné zajištění rodiny tajného spolupracovníka, ukládání předem stanovených částek na jeho vkladní knížku, cílové prémie a jiné formy hmotných odměn nebo jiných výhod, které mohou být mezi tajným spolupracovníkem a kontrarozvědkou předem dohodnuty na počátku nebo v průběhu spolupráce, případně stanoveny ve smlouvě.

Článek 40

Ve zdůvodněných případech jsou získáváni tajní spolupracovníci na základě kompromitujících skutečností. Tajný spolupracovník získávaný tímto způsobem se rozhodne na základě vlastního uvážení, zda spolupráce s kontrarozvědkou je pro něho výhodnější, než důsledky, které by ho použitím kompromitujících materiálů postihly.

Zdroj: Rozkaz ministra vnitra č. 3 – „Směrnice pro práci se spolupracovníky kontrarozvědky (A - oper - I - 3) z 25. 1. 1978, dostupné online: https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/smernice/rmv_3_1978.pdf

Vysvětlivky:

preventivní – předchůdný, včasný, ochranný

operativní pracovník – pracovník StB pro „práci v terénu“, pracovník, který aktivně sleduje veřejnost a dozírá na ni

operativní úkol – úkol, který dostal agent od pracovníka StB

kompromitující skutečnosti – Informace různého charakteru týkající se života konkrétních osob, které by při jejich vyzrazení mohly dotyčného člověka profesně, společensky nebo osobně znemožnit či úplně zlikvidovat (nevěra, podvody, zpronevěra aj.).

Mohly vést k jeho odsouzení, ztrátě zaměstnání, rozvodu, sporům s dětmi a dalšími rodinnými příslušníky.

Co nám směrnice prozrazuje o práci StB?

Jak se ve světle této směrnice jeví postup pracovníků StB v seriálu Volha vůči Standovi Pekárkovi?

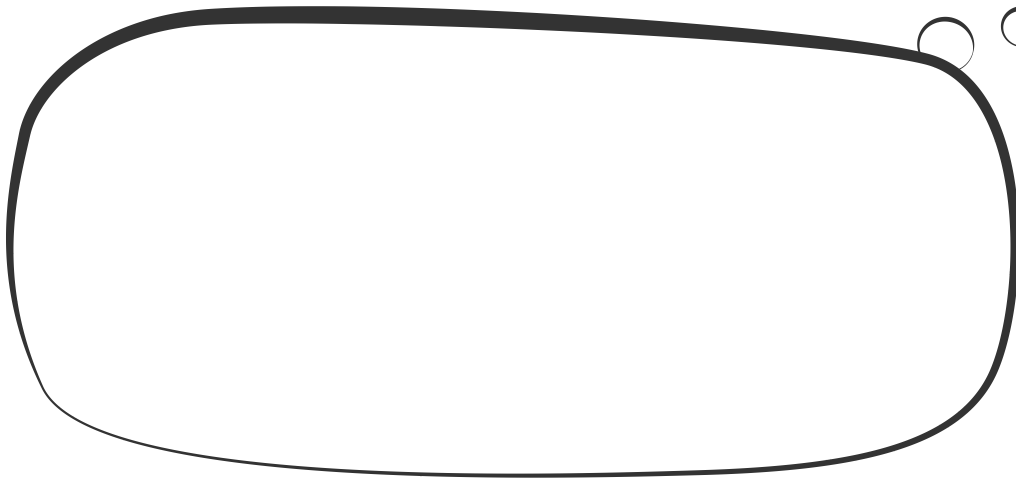

---

2. VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

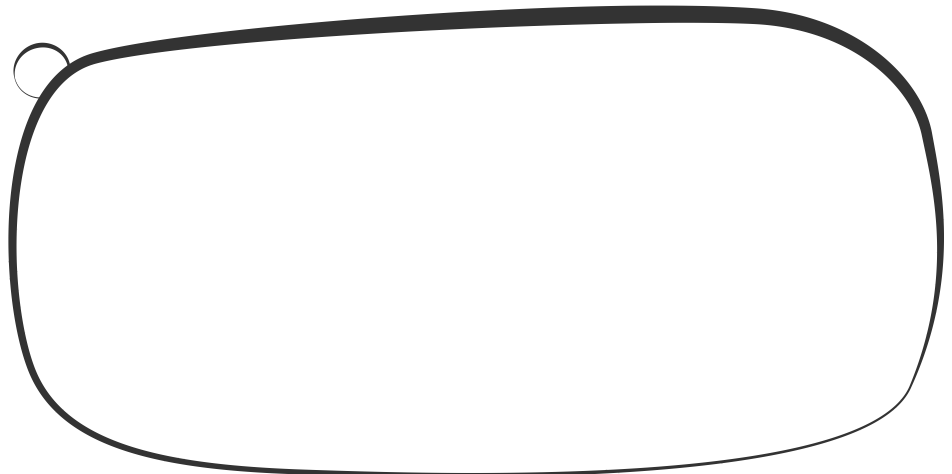
Poslechni si vzpomínky pamětníků a pokus se zformulovat, co si o práci v StB či spolupráci s ní myslíš:

Jaromír Ulč, důstojník StB

*Jaroslav Kolář, agent StB
v letech 1986–1989*

Zdroj: Nikomu jsem neublížil [film]. Režie Pavel Křemen. Česko, 2011

3. ODPOVĚZTE NA OTÁZKU:

Jak pracovala StB? _____
